

Filipstad kommun
kommun@filipstad.se

2023-02-03

1 (5)

Dnr 2020:8334

Uppföljningsbeslut

efter kvalitetsgranskning av av skolans hantering
av värdegrundsfrågor i undervisningen med fokus
på kontroversiella frågor vid Ferlinskolan i Filipstads
kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning av hanteringen av kontroversiella frågor i undervisningen, i ämnen samhällskunskap och biologi, i årskurs 8 och 9 vid Ferlinskolan. Granskningen genomfördes under vårterminen 2022.

Vid granskningen identifierade Skolinspektionen fyra utvecklingsområden som angetts i beslut den 10 maj 2022, dnr 2020:8334.

Skolinspektionen har begärt att huvudmannen för Ferlinskolan senast den 1 februari 2023 ska redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån identifierade utvecklingsområden. Filipstads kommun har inkommit med en sådan redovisning den 19 januari 2023.

Beslut efter uppföljning:

Skolinspektionen bedömer vidtagna åtgärder på följande sätt:

Arbetet med kontroversiella frågor i samhällskunskap och biologi

Rektorn har vidtagit tillräckliga åtgärder för att höja kvaliteten.

Skolinspektionen avslutar därmed granskningen.

Skolans stödjande strukturer för lärarnas hantering av kontroversiella frågor

Rektorn har vidtagit tillräckliga åtgärder för att höja kvaliteten.

Skolinspektionen avslutar därmed granskningen.

Bakgrund

Arbetet med kontroversiella frågor i samhällskunskap och biologi

Bedömningen var ett utvecklingsområde behövde inledas inom följande:

- Att i högre utsträckning använda strategier och metoder för att alla elever ska kunna komma till tals, även i frågor som är kontroversiella, samt att lärarna tydligare bemöter kommentarer som är kränkande/strider mot värdegrunden.
- Att ge eleverna möjligheter att, genom arbete med kontroversiella frågor, möta andra åsikter än de egna och öva på perspektivseende.

Av huvudmannens redovisning framgår att skolan har påbörjat ett arbete i arbetslagen där man diskuterat vilka strategier och arbetssätt man kan använda för att alla elever ska få komma till tals. När det gäller att bemöta kommentarer som är kränkande/strider mot värdegrunden så har skolan prioriterat detta arbete i årets arbetsplan och detta lyfts regelbundet både i arbetslagsmöten och vid de lektionsbesök som skolledningen genomför. Genom att skolan börjat ta fram gemensamma strategier och arbetssätt så att alla elever ska kunna komma till tals så har lärarna fått en större trygghet i att diskutera även kontroversiella frågor. Lärarna har också på ett mer medvetet sätt bemött kommentarer i klassrummet enligt huvudmannen.

Huvudmannen redovisar vidare att på längre sikt förväntas att alla elever kan komma till tals tack vare de gemensamma strategier och arbetssätt som kommer att tas fram på skolan. Därigenom räknar huvudmannen med att det ska bli ett mer tillåtande klassrumsklimat där diskussioner runt kontroversiella frågor blir ett återkommande inslag i undervisningen. Skolan hoppas då att eleverna ska vilja och våga yttra sig, och kritiskt granska både egna och andras ställningstagande. En lista över olika strategier och arbetssätt för att få eleverna delaktiga i diskussioner kommer att tas fram under läsåret så att även nyanställd personal får hjälp i detta.

Av huvudmannens redovisning framgår att ett arbete har påbörjats på skolan där lärarna i ämneslagen i SO och NO har inventerat och utvecklat de källor de använder, förutom läroboken, i undervisningen så att man bättre utvecklar elevernas kritiska tänkande. Lärarna har i och med detta börjat använda mer material, utöver läroboken, i jämförelse med vad man gjorde tidigare.

Huvudmannen redovisar vidare att på längre sikt förväntas att detta arbetssätt kommer att innebära att eleverna bättre utvecklar sitt kritiska tänkande och då lättare kan avgöra vilka källor som kan vara tillförlitliga i till exempel aktuella samhällsfrågor. Lärarna kommer gemensamt i ämneslagen ta fram exempel på olika material som behandlar samma innehåll ur olika vinklar så att man tillsammans med eleverna kan jämföra och diskutera detta.

Skolans stödjande strukturer för lärarnas hantering av kontroversiella frågor

Bedömningen var ett utvecklingsområde behövde inledas inom följande:

- Att utveckla ett gemensamt förhållningssätt och samverkan mellan lärarna i arbetet med att hantera frågor i undervisningen som kan vara kontroversiella för eleverna.
- Att möjliggöra kompetensutveckling för lärare i hur kontroversiella frågor kan hanteras i undervisningen.

Av huvudmannens redovisning framgår att ämneslagen i NO och SO har påbörjat ett arbete där man tillsammans börjat diskutera vilka frågor i undervisningen som kan vara kontroversiella och vilka strategier och undervisningssätt man kan använda sig av för att ta upp detta så att alla elever kan komma till tals. Genom att få ett gemensamt tänk i hur man hanterar kontroversiella frågor i undervisningen har lärarna enligt huvudmannen fått en större trygghet i att lyfta upp dessa till diskussion. Man ser också att det finns en större medvetenhet i vikten av att ha metoder som gör att alla elever kan komma till tals.

Huvudmannen redovisar vidare att NO och SO-lärarna under vårterminen kommer att arbeta med Skolverkets stödmaterial i att hantera kontroversiella frågor i undervisningen.

Av huvudmannens redovisning framgår att under hösten har arbetslag och ämneslag arbetat med att diskutera vilka frågor som skolan upplever kan vara kontroversiella samt även diskutera vilka strategier och undervisningssätt man kan använda sig av för att ta upp detta så att alla elever kan komma till tals. Lärarna har därigenom delat med sig av sina erfarenheter på området samt fått en gemensam grund att utgå ifrån. Skolledningen har tillsammans med arbetslagsledarna påbörjat ett arbete runt Europarådets kollegiala stödmaterial för lärare där tanken är att under vårterminen arbeta med detta med all personal under konferenstid. De diskussioner som varit har gjort att lärarna på skolan har en bättre samsyn gällande vilka frågor som kan anses kontroversiella och hur man kan bemöta dessa både i undervisningen och utanför klassrummet.

Huvudmannen redovisar avslutningsvis att genom den gemensamma kompetensutvecklingen med hjälp av Europarådets material "Teaching controversial issues" hoppas man utveckla undervisningen och stärka lärarnas förmåga att hantera frågor som kan anses kontroversiella.

På Skolinspektionens vägnar

Beslutet har fattats av Karin Lindqvist

I handläggningen av ärendet har även Ulf Pantzare, föredragande utredare deltagit.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
<https://www.skolinspektionen.se/aktuellt/granskningar-pa-gang/skolans-hantering-av-vardegrundsfragor-med-fokus-pa-kontroversiella-fragor/>

Bilaga 1: Författningsstöd

Arbetet med kontroversiella frågor i samhällskunskap och biologi

1 kap. 4-5 §§ skollagen, 10 kap. 2 § skollagen

Förordning (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan

1. Skolans värdegrund och uppdrag. Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, Saklighet och allsidighet, Rättigheter och skyldigheter, Skolans uppdrag
2. Övergripande mål och riktlinjer. Normer och värden, Kunskaper, Elevernas ansvar och inflytande, Skola och hem

Kursplaner för ämnena biologi och samhällskunskap i grundskolan (förordning [SKOLFS 2010:37] om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet

Skolans stödjande strukturer för lärarnas hantering av kontroversiella frågor

1 kap. 4-5 §§ skollagen, 2 kap 10 § skollagen, 2 kap. 34 § skollagen,
4 kap. 3-5 §§, 2 kap 10 § skollagen, skollagen, 10 kap. 2 § skollagen

Förordning (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan

1. Skolans värdegrund och uppdrag. Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, Saklighet och allsidighet, Rättigheter och skyldigheter, Skolans uppdrag
2. Övergripande mål och riktlinjer. Normer och värden, Kunskaper, Elevernas ansvar och inflytande, Skola och hem, Rektorns ansvar